

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie skargi Spółdzielni Mieszkaniowej "[...]" w W.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu
Okręgowego w W. z dnia 24 maja 2017 r., sygn. akt V Ca [...], wydanego w sprawie
z wniosku Wspólnoty Nieruchomości [...] w W.
przy uczestnictwie Miasta W., Spółdzielni Mieszkaniowej "[...]" w W. i W. S.
o ustanowienie drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 grudnia 2018 r.,

- 1) odrzuca skargę,**
- 2) zasądza od skarżącej Spółdzielni Mieszkaniowej "[...]"
w W. na rzecz uczestnika Miasta W. i wnioskodawcy
Wspólnoty Nieruchomości [...] w W. kwoty po 240 (dwieście
czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania przed
Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Skarżąca Spółdzielnia Mieszkaniowa „[...]” w W., na podstawie art. 424¹ § 1 k.p.c. wniosła o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 24 maja 2017 r., sygn. akt V Ca [...] wydanego w sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej.

W uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia skarżąca powołała się na naruszenie przez Sąd Okręgowy w W. przepisów prawa materialnego, tj. 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatku od towarów i usług oraz art. 145 § 1 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest nadzwyczajnym środkiem prawnym pozwalającym na zakwestionowanie orzeczeń, których wydanie stało się źródłem szkody, a które równocześnie pozostają w oczywisty i rażący sposób sprzeczne z prawem. Podstawę uwzględnienia skargi stanowić może wadliwość orzeczenia o zasadniczym i ewidentnym charakterze, nie zaś każdy, nawet marginalny czy wątpliwy, wypadek jego sprzeczności z prawem (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 października 2014 r., V CNP 15/14, nie publ. oraz z dnia 16 czerwca 2015 r., IV CNP 72/14, nie publ.). Równocześnie, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku posiada ściśle określony cel, służąc uzyskaniu prejudykatu w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c., niezbędnego do dochodzenia odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w odrębnym postępowaniu.

Zarysowana powyżej szczególna funkcja skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w polskim systemie prawa determinuje postrzeganie tego środka zaskarżenia jako środka prawnego o ściśle sformalizowanym charakterze. Wiąże się to z kreowaniem po stronie podmiotów skarżących obowiązku ścisłego wykazania przesłanek dopuszczalności skargi określonych w art. 424¹ § 1 k.p.c. oraz spełnienia wymagań konstrukcyjnych skargi, które zostały wyróżnione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem powinna zatem zawierać oznaczenie

orzeczenia, od którego została wniesiona ze wskazaniem, w jakiej części zostało zaskarżone, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienie, wskazanie przepisu prawa, z którym orzeczenie to jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe oraz wnioski o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem. Zachowanie powyższych wymagań konstrukcyjnych skargi podlega przy tym badaniu przez Sąd Najwyższy przy wniesieniu skargi, zaś uchybienie tym wymaganiom nie podlega sanowaniu i skutkuje odrzuceniem skargi *a limine* (art. 424⁸ § 1 k.p.c.). Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wyjaśnił, że powyższe wymagania konstrukcyjne powinny być spełnione w sposób kumulatywny, a nadto że każde z nich ma charakter samoistny i powinno być spełnione samodzielnie, niezależnie od innych (postanowienia z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05, z dnia 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12, niepubl.).

Uwzględniając powyższe należy stwierdzić, że nie zostało spełnione przez skarżącą wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.; tj. wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Dążąc do realizacji powyższego wymagania formalnego w uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia wskazano, że w odniesieniu do postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 24 maja 2017 r. nie istniały podstawy do jego wzruszenia, gdyż w sprawie wniesienie skargi kasacyjnej nie było dopuszczalne ze względu na przedmiot sporu (art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c.) (s. 2 i 4 uzasadnienia skargi).

Zawarte w uzasadnieniu skargi stanowisko skarżącej w kwestii dopuszczalności wzruszenia orzeczenia objętego zaskarżeniem pomija m.in. okoliczność, iż w dniu 3 kwietnia 2018 r., a więc przed wniesieniem skargi, do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażący naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.).

Ze względu na to, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 95 ustawy o Sądzie Najwyższym - prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny „szkody judykacyjnej”, to dla spełnienia wymagań określonych w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. koniecznym było również wykazanie przez skarżącą we wniesionym środku zaskarżenia, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, nie publ. oraz z dnia 6 listopada 2018 r., II CNP 17/18, nie publ.). Ponadto, w uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia, w zakresie obowiązku wykazania przesłanki z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., skarżąca nie wskazała na ewentualną niemożliwość wykorzystania instytucji skargi o wznowienie postępowania dla potrzeb wzruszenia zaskarżonego postępowania Sądu Okręgowego w W.

Wobec stwierdzenia, że nie zostały spełnione wymagania określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podlegała odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. W przedmiocie kosztów postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 98 § 3, 99, 391 § 1, 398²¹ i 424¹² k.p.c.